

ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่น: กรณีศึกษาจากละครเรื่อง "น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์ : เนื้อคู่ในน้ำเน่าตอนที่ 1-3"

ATTITUDES TOWARDS THAI DIALECT USAGE: A CASE STUDY FROM THE TELEVISION SERIES OF "NONG MAI RAI BORISUTH: NUEA KU NAI NAM NAO, EPISODES 1-3"

รติภา คุประเสริฐ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
E-mail : titipamk@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นของคนในสังคมว่า คนในสังคมส่วนใหญ่มีทัศนคติอย่างไรต่อการใช้ภาษาไทยถิ่น โดยใช้ตัวละครเรื่องน้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์เป็นกรณีศึกษาตัวอย่างประชากรในสังคม ซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2553 ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เนื่องจากในละครเรื่องนี้ได้สะท้อนให้เห็นทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นของคนในสังคมไทยได้อย่างชัดเจน จากการศึกษาพบว่า ละครได้สะท้อนให้เห็นทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นทั้งด้านบวก และด้านลบ

คำสำคัญ : ทัศนคติ ภาษาไทยถิ่น ละคร

ABSTRACT

This article aims to present the attitudes of people in the society towards Thai dialect usage. Specifically, it aims to find out what are the attitudes of the majority of people toward Thai dialect usage. The attitudes of people toward Thai dialect usage were studied through the characters of the television series as a case study representing population of the society. The chosen series is titled "Nong Mai Rai Borisuth: Nuea Ku Nai Nam Nao, episodes 1-3" which was broadcast on August 7, 2010 on Channel 3. This series was chosen because it clearly reflected the attitudes of people in the Thai society toward Thai dialect usage. Findings of this study show that the series reflects both positive and negative attitudes toward Thai dialect usage.

KEYWORDS : Thai dialect, Attitude, Television series

1. บทนำ

ในสังคมแต่ละสังคม มนุษย์สร้างภาษาขึ้นเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาษาจึงเป็นระบบสัญลักษณ์ที่คนในสังคมยอมรับ และตกลงกันเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ภาษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมจากรุ่นไปสู่อีกรุ่น และเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ トラบไตที่ภาษานั้นยังเป็นภาษาที่คนในสังคมใช้อยู่

ภาษาถิ่นก็เช่นเดียวกัน เป็นภาษาที่เป็นมรดกตกทอดของคนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งภาษาถิ่นแต่ละถิ่นก็มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเสียง ทั้งเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และด้านคำศัพท์ ดังนั้นจึงถือได้ว่าภาษาถิ่นเป็นเอกลักษณ์ของคนในท้องถิ่นต่างๆ นอกจากนี้ ภาษาถิ่นยังเป็นส่วนสำคัญที่สะท้อนให้เราเห็นลักษณะการดำรงชีวิตและนิสัยใจคอของคนที่ใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่นนั้นๆ อีกด้วย เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ หรือคำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของถิ่นต่างๆ ทำให้เราทราบได้ว่าคนในถิ่นนั้นๆ มีลักษณะการดำรงชีวิตอย่างไร หรือคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มักเป็นคำสั้นๆ ห้วนๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอุปนิสัยที่รวดเร็วว่องไว เป็นต้น ดังนั้นภาษาถิ่นจึงเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่าแก่การสืบทอดและรักษาต่อไป

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548: 3) ได้กล่าวถึงภาษาถิ่นว่า "ภาษาถิ่นคือ ภาษาที่พูดแตกต่างกันไปตามถิ่นที่อยู่อาศัย ภาษาถิ่นอาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับว่าจะจัดขอบเขตอย่างไร トラบไตที่เราสามารถแยกภาษาหนึ่ง ออกจากภาษาหนึ่ง ซึ่งต่างไปตามท้องที่ได้ เราจึงสามารถจัดภาษานั้นเป็นภาษาถิ่นภาษาหนึ่งได้" นอกจากนี้อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548: 4-7) ได้จัดภาษาถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของภาษาย่อย โดยภาษาย่อยมี 2 ความหมายด้วยกันคือ **ความหมายแรก** ภาษาย่อย คือ ภาษาที่ต่างจากอีกภาษาด้วยปัจจัยทางสังคมของผู้พูด ไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ เป็นต้น เช่น ภาษาเด็ก และภาษาผู้ใหญ่เป็นภาษาย่อยของภาษาไทย ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษาย่อยสังคม (social dialects) และ**ความหมายที่สอง** ภาษาย่อย คือ ภาษาถิ่น ซึ่งเป็นภาษาที่ต่างจากอีกภาษาด้วยปัจจัยถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด นอกจากนี้ยังจัดภาษาย่อยทั้งสองความหมายอยู่ในวิภาษสังคมอีกด้วย ดังนั้น จากความหมายของภาษาย่อยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ภาษาถิ่นของไทยทั้ง 4 ถิ่นนั้น คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง

ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ต่างก็เป็นภาษาย่อยของภาษาไทยเช่นเดียวกันตามความหมายนี้

ส่วนภาษามาตรฐานก็จัดเป็นภาษาย่อยอีกประเภทหนึ่ง ภาษามาตรฐานและภาษาถิ่นต่างก็เป็นภาษาถิ่นด้วยกัน แต่ภาษามาตรฐานแตกต่างกับภาษาถิ่นตรงที่ภาษามาตรฐานเป็นภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่งที่ได้รับยกย่องให้เป็นภาษามาตรฐานเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกันภายในประเทศ

ภาษาถิ่นที่มักได้รับยกย่องให้เป็นภาษามาตรฐานส่วนมากจะเป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในถิ่นที่เป็นเมืองหลวงของประเทศนั้นๆ เช่น ประเทศไทยยกย่องให้ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ เป็นภาษามาตรฐาน เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย นอกจากนี้การที่ภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่งจะได้รับยกย่องให้เป็นภาษามาตรฐานอาจเนื่องมาจากผู้ใช้ภาษาถิ่นนั้นมักเป็นผู้มีการศึกษา และมีอิทธิพลในประเทศนั้นๆ จึงทำให้เห็นว่า ภาษามาตรฐานเป็นภาษาสำคัญและมีศักดิ์ศรีมากกว่าภาษาถิ่นอื่นๆ ที่อยู่ในประเทศ และผู้ใช้ก็มีศักดิ์ศรี และมีอิทธิพลเหนือผู้ที่ไม่ใช่ เช่น คนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอื่นในประเทศไทย เมื่อเข้ามาในกรุงเทพฯ มักไม่ใช้ภาษาไทยถิ่นของตนเอง และพยายามที่จะใช้ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ในการติดต่อสื่อสารต่างๆ ที่อาจจะเป็นคนในท้องถิ่นเดียวกัน เนื่องจากมีทัศนคติว่า ภาษาไทยถิ่นของตนไม่มีศักดิ์ศรีเทียบเท่าภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ และเกรงว่าเมื่อตนพูดภาษาไทยถิ่นนั้นๆ ออกมาคนฟังจะดูถูกและเหยียดหยาม เป็นต้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว ภาษามาตรฐานก็เป็นเพียงภาษาย่อยเหมือนกับภาษาถิ่นอื่นๆ ในประเทศเท่านั้น ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นภาษามาตรฐานหรือภาษาถิ่นต่างก็มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน และผู้ใช้ก็มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

ประคอง นิมนานเหมินท์ (2547: 16-17) ได้กล่าวถึงสภาพของปัญหาทางด้านทัศนคติที่เกี่ยวกับการใช้ภาษามาตรฐานและภาษาถิ่นในปัจจุบันว่า

คนในท้องถิ่นพูดและมีความรู้ในภาษาถิ่นของตนน้อยลง นอกจากนี้ยังพูดภาษาถิ่นของตนโดยใช้สำเนียงท้องถิ่นแต่ใช้คำภาษากลางตั้งแต่เด็ก จึงพูดแต่ภาษากลางกรุงเทพฯ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจนไม่กล้าพูดภาษาถิ่น เพราะเกรงว่าจะพูดแปร่ง ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นคือ

1. เข้าใจว่า ภาษาที่ไพเราะและสำคัญคือ ภาษากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นภาษาเมืองหลวงเท่านั้น ทำให้ขาดความภูมิใจ

และเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาถิ่นของตน

2. ถ้าเด็กพูดภาษาถิ่นตั้งแต่เล็ก ๆ จะพูดภาษากรุงเทพฯได้ไม่ถูกต้อง ไม่ชัดถ้อยชัดคำ มีผลทำให้การเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆ ไม่ดี จนสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาพบว่า การใช้ภาษามาตรฐานและภาษาถิ่นของคนในสังคมนั้นมักเกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้ใช้ และจากสภาพปัญหาทางด้านทัศนคติที่เกี่ยวกับภาษาถิ่นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ยังคงปรากฏทัศนคติแบบเดิมอยู่ในสังคมว่าภาษามาตรฐานเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าภาษาถิ่น ผู้ใช้ภาษามาตรฐานก็มีศักดิ์ศรีมากกว่าผู้ใช้ภาษาถิ่น นอกจากนี้ภาษาถิ่นกลายเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นอีกด้วย

2. ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่น

ก่อนที่จะกล่าวถึงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นที่สะท้อนจากละครโทรทัศน์นั้น ผู้เขียนบทความขอกล่าวถึงความหมายของทัศนคติเสียก่อน คำว่า "ทัศนคติ" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2530 (2530: 253) หมายถึงแนวความคิดเห็น ซึ่ง ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นสามารถพบได้จากละครทางสถานีโทรทัศน์ที่สะท้อนออกมาหลายต่อหลายเรื่อง รวมทั้งละครเรื่อง "น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์: เนื้อคู่ในน้ำเน่าตอนที่ 1-3" ซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2553 ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ด้วย เหตุที่เลือกละครเรื่องนี้ขึ้นมาเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่น เนื่องจากในละครเรื่องนี้ได้สะท้อนให้ผู้ชมเห็นทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นทั้งสองด้านอย่างชัดเจน ทั้งทัศนคติในด้านบวกของการใช้ภาษาไทยถิ่น และทัศนคติในด้านลบของการใช้ภาษาไทยถิ่น ซึ่งผู้สร้างได้ตั้งใจถ่ายทอดและตีแผ่ความเป็นจริงเกี่ยวกับทัศนคติที่คนในสังคมมีต่อภาษาไทยถิ่น

ก่อนที่จะวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นที่ปรากฏในเรื่อง ผู้เขียนบทความจะขอเสนอเรื่องย่อของละครในตอนนี้นี้ก่อน ดังนี้

ธรรมดา หลิน ไฟฟ้า ดังก์ทอน ฟีนิก และนาโน เป็นเพื่อนกันและเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ธรรมดาและหลินต่างก็เป็นคนสุพรรณด้วยกัน อยู่มาวันหนึ่ง คุณนายหลุยส์ ซึ่งเป็นแม่ของหลินมาหาหลินที่กรุงเทพฯ เพื่อต้องการให้หลินหมั้นหมายกับธรรมดา เนื่องจากคุณนายหลุยส์ต้องการรักษา

สัญญาที่ให้ไว้กับแม่ของธรรมดาว่า ถ้ามีลูกสาวกับลูกชายจะให้หมั้นหมายและแต่งงานกัน แต่หลินไม่ต้องการแต่งงานกับธรรมดา โดยอ้างว่าเธอไม่ชอบธรรมดา เพราะธรรมดาพูดสำเนียงเหนือแบบคนสุพรรณ ส่วนธรรมดาจะแต่งงานกับหลินเพียงเพราะต้องการที่จะรักษาสัญญาของแม่ที่มีต่อคุณนายหลุยส์ หลินจึงยื่นคำขาดกับธรรมดาว่าจะแต่งงานกับธรรมดา ก็ต่อเมื่อธรรมดาเลิกพูดสำเนียงเหนือได้ คุณนายหลุยส์จึงไปขอให้อาจารย์พอใจช่วยอาจารย์พอใจจึงหาทางช่วย โดยขายสินค้าคือ "พลาสติกเสียงลูกกรุง ตรีตราควายเข้ากรุงเทพฯ" ให้คุณนายหลุยส์ โดยสรรพคุณของพลาสติกคือ ผู้ใช้จะเป็นคนจังหวัดไหนก็ตาม สำเนียงอย่างไรก็ตาม เพียงติดพลาสติกนี้ไปที่บริเวณลำคอ สำเนียงภูธรก็จะหายไปทำให้สามารถพูดสำเนียงกรุงเทพฯได้ เมื่อคุณนายหลุยส์ลองใช้และเห็นว่าได้ผลดี คุณนายหลุยส์จึงซื้อกลับไปให้ธรรมดา และเมื่อธรรมดาลองติดพลาสติก สำเนียงเหนือสุพรรณของธรรมดา ก็หายไปทันที ธรรมดาคอยรับใช้หลินเพื่อให้หลินตกลงหมั้นกับตน หลินกลับแกล้งธรรมดาสารพัด เนื่องจากไม่ต้องการหมั้นกับธรรมดา จนกระทั่งวันหนึ่งธรรมดาหมดความอดทนจนเกือบลงมือทำร้ายหลิน ระหว่างที่ธรรมดากำลังจะทำร้ายหลินนั้น ฟีนิกได้เข้ามาถอดพลาสติกออกจากคอของธรรมดา ทำที่ของธรรมดาจึงสงบลง อาจารย์พอใจสันนิษฐานว่าอาจเป็นผลข้างเคียงของพลาสติก ซึ่งอาจารย์พอใจยังไม่ได้บอกเรื่องนี้กับคุณนายหลุยส์คือ เมื่อใครติดพลาสติกนี้ นิสัยของคนคนนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งจากที่ธรรมดามีบุคลิกภาพที่เรียบร้อยกลับกลายเป็นก้าวร้าวโดยที่ธรรมดาไม่รู้ตัว ตั้งแต่วันนั้นมาธรรมดาก็ไม่ได้กลับไปใช้พลาสติกนั้นอีกเลย และพยายามให้เพื่อนคือ ดังก์ทอน และนาโนช่วยฝึกออกเสียงให้เหมือนสำเนียงของคนกรุงเทพฯ แต่จนแล้วจนรอด ธรรมดาก็ยังคงพูดสำเนียงเหนือแบบสุพรรณเหมือนเดิม ทำยที่สุดธรรมดาจึงตัดสินใจที่จะล้มเลิกความตั้งใจที่จะหมั้นกับหลิน และล้มเลิกความตั้งใจที่จะฝึกพูดเพื่อปรับเปลี่ยนให้สำเนียงของตนเป็นสำเนียงกรุงเทพฯ

จากละครทั้ง 3 ตอนนี้ทำให้เราได้พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับทัศนคติทางด้านบวกและทางด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นที่ตัวละครสื่อออกมาได้อย่างชัดเจน ในที่นี้ ผู้เขียนบทความขอกล่าวถึงทัศนคติด้านลบเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นของละครเรื่องนี้ก่อน เนื่องจากทัศนคติทางด้านนี้ได้แสดงออกมาตลอดเนื้อเรื่องของละครทั้งตอนที่ 1 และ 2 ส่วนทัศนคติด้านบวก

เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นนั้น ละครได้แสดงออกเพียงแค่ตอนเดียว คือตอนที่ 3 ซึ่งเป็นตอนสรุปของเรื่องราวทั้งหมด ดังนี้

2.1 ทศนคติด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่น

ทศนคติด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่น ปรากฏในละครเรื่องนี้ตลอดทั้งเรื่อง โดยเฉพาะตอนที่ 1 และตอนที่ 2 โดยตัวละครที่แสดงทศนคติด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นคือ หลิน ไฟฟ้า และธรรมดา ซึ่งแสดงทศนคติออกมาผ่านคำพูดของตัวละคร และสิ่งของในเรื่องคือ พลาสเตอร์ยา

ประเด็นแรก เราพบว่า ละครสะท้อน ให้เราเห็นทศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นออกมาทางคำพูดของตัวละคร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า คนที่สามารถใช้ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ สื่อสารในเมืองหลวงได้เป็นคนที่มีศักดิ์ศรีในสังคม ส่วนคนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ในการสื่อสารในเมืองหลวงจะถูกคนในสังคมดูถูกและเหยียดหยาม จนทำให้คนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอื่นๆ คิดว่าภาษาไทยถิ่นที่ตนเองใช้เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต แต่เพียงเพราะคนเหล่านั้นมีสำเนียงที่ผิดเพี้ยน แปร่ง หรือแตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ตัวอย่างตัวละครที่ถ่ายทอดทศนคตินี้ให้เราเห็นอย่างชัดเจน คือ ไฟฟ้า ซึ่งมักจะเรียกธรรมดาว่า "ไอ้เหน่อ" เกือบทุกฉาก และฉากที่แสดงให้เห็นทศนคตินี้ได้ชัดเจนมากที่สุดคือ ฉากแรกตอนเปิดเรื่อง ซึ่งในฉากนี้หลินฝันว่า ไฟฟ้าเข้ามาขัดขวางงานหมั้นของตนกับธรรมดา และพูดว่า "ฉันไม่ยอมให้เธอหมั้นกับไอ้เหน่อนี้เด็ดขาด" ซึ่งคำว่า "ไอ้เหน่อ" ที่ไฟฟ้าใช้เรียกธรรมดา ไม่ได้เป็นคำที่สื่อว่า ภาษาไทยถิ่นสุพรรณที่ธรรมดาใช้นั้นเป็นจุดเด่น ในทางกลับกัน กลับเป็นคำพูดที่ถูกภาษาไทยถิ่นสุพรรณที่ธรรมดาใช้ และพยายามทำให้จุดเด่นของภาษาไทยถิ่นสุพรรณกลายเป็นจุดด้อย

สิ่งที่เจ็บปวดที่สุดที่ละครเรื่องนี้ได้สะท้อนออกมาคือ คนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกลับดูถูกและเหยียดหยามภาษาไทยถิ่นของตนเอง เราจะเห็นได้จากหลิน ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นเดียวกับธรรมดาถูกและเหยียดหยามภาษาไทยถิ่นสุพรรณของตนเอง โดยแสดงออกมาทางคำพูดว่า "ถ้าฉันต้องแต่งงานกับผู้ชาย **เสียงเหน่อ**อย่างนาย ฉันขอไปตายดีกว่า" แสดงให้เห็นว่า หลินดูถูกภาษาไทยถิ่นสุพรรณของตนเองอย่างรุนแรงถึงขนาดยอมตายถ้าต้องแต่งงานกับคนที่พูดภาษาไทยถิ่นนี้ และแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของหลิน

นอกจากไฟฟ้าและหลินที่ทำให้เราเห็นทศนคติด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นแล้ว ตัวของธรรมดาเองก็ดูถูกและเหยียดหยามภาษาไทยถิ่นสุพรรณของตนเองเช่นเดียวกัน โดยคิดว่าที่ไม่มีใครชอบตนนั้นเป็นเพราะตนเองพูดสำเนียงเหน่อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ธรรมดาก็คิดว่า ภาษาไทยถิ่นที่ตนเองใช้นั้นเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกันกับหลิน แต่ในความเป็นจริง ธรรมดาและหลินควรจะมีภาคภูมิใจในภาษาไทยถิ่นของตนเอง และไฟฟ้าก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะดูถูกภาษาไทยถิ่นของธรรมดา

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงต้นนั้นเกิดจากความไม่รู้ เพราะไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งใช้พูดในเมืองหลวง หรือภาษาไทยถิ่นสุพรรณต่างก็เป็นภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นกลาง (Central Thai Dialect) ทั้งสิ้น โดยภาษาไทยถิ่นกลาง คือ ภาษาที่พูดในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย ภาษาไทยถิ่นกลาง แบ่งออกเป็นภาษาถิ่นย่อย 5 ถิ่นคือ

1. ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ (Bangkok Thai Dialect) ใช้พูดที่กรุงเทพฯ และบริเวณใกล้เคียง ภาษาไทยถิ่นนี้ถือว่าเป็นภาษามาตรฐาน และถือว่าเป็นภาษาของทางราชการด้วย
2. ภาษาไทยถิ่นตะวันตก (Western Thai Dialect) ใช้พูดที่สุพรรณบุรี เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และบางอำเภอในจังหวัดอ่างทอง
3. ภาษาไทยถิ่นตะวันออก (Eastern Thai Dialect) พูดที่จันทบุรี ระยอง ตราด และบางพื้นที่ในจังหวัดชลบุรี
4. ภาษาไทยถิ่นสุโขทัย (Sukhothai Dialect) พูดที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
5. ภาษาไทยถิ่นโคราช (Khorat Dialect) พูดในจังหวัดนครราชสีมา (อรพินทร์ บรรรรักษา, 2544: 7)

ดังนั้น ภาษาไทยถิ่นอื่นๆ และภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ จึงมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน เนื่องจากภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งได้รับยกย่องจากคนในสังคมว่าเป็นภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่นสุพรรณต่างก็เป็นภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นกลางทั้งสิ้น ดังนั้นคนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใดถิ่นหนึ่งจึงไม่มีสิทธิ์ที่จะไปตัดสินคนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอื่นๆ เพียงเพราะสำเนียงการออกเสียงไม่เหมือนกัน เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์อาจแปรเปลี่ยนไปจากภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ เพียงเล็กน้อยจนทำให้เมื่อพูดออกมาแล้วเสียงอาจแปร่ง หรือผิดเพี้ยนไปจากเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ

ประเด็นที่สอง ละครได้สะท้อนทัศนคติในด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นออกมาในรูปของสิ่งของ คือ พลาสเตอร์ ซึ่งมีสัญลักษณ์สื่อให้เห็นทัศนคติการใช้ภาษาไทยถิ่นในด้านลบอยู่ในนั้นด้วย

จากหนึ่งในละครที่สะท้อนให้เห็นทัศนคติด้านลบของการใช้ภาษาไทยถิ่นคือ ฉากที่คุณนายหลุยส์ไปหาอาจารย์พอใจเพื่อหาวิธีแก้ไขการพูดเสียงเหน่อของธรรมดา อาจารย์พอใจนำเสนอพลาสเตอร์ "เสียงลูกกรุง トラควายเข้ากรุงฯ" ซึ่งเป็นรูปหัวควายโผล่ออกมาที่หน้าต่างรถประจำทางให้คุณนายหลุยส์ พร้อมทั้งบอกสรรพคุณด้วยว่า "ไม่ว่าคุณจังหวัดไหนก็ตาม สำเนียงแบบใดก็ตาม เพียงติดพลาสเตอร์นี้เข้าไว้ที่ลำคอ **สำเนียงกูร** ก็จะหายไป พลาสเตอร์ดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ คำว่า "เสียงลูกกรุง" ซึ่งเป็นชื่อพลาสเตอร์นั้นสื่อให้เราเห็นว่า ภาษาเมืองกรุง หรือภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ เป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับ และเป็นภาษาไทยถิ่นที่ได้รับความนิยมมากกว่าภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ถึงขนาดนำมาใช้ตั้งชื่อพลาสเตอร์ และนำมาใช้รักษาคนที่มีปัญหาสำเนียงผิดเพี้ยนไม่ตรงกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งแสดงว่าภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ มีความสำคัญมากกว่าภาษาไทยถิ่นอื่นๆ

ส่วนตราของพลาสเตอร์คือ "ควายเข้ากรุง" ซึ่งเป็นรูปหัวควายโผล่ออกมาจากหน้าต่างรถประจำทาง การใช้สัญลักษณ์รูป "ควาย" นั้นเป็นตัวแทนคนต่างจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะนิสัยที่จริงจังและซื่อ และสัญลักษณ์ "รถประจำทาง" เป็นตัวแทนของสังคมเมือง ซึ่งเป็นสังคมที่เจริญ การใช้สัญลักษณ์ดังกล่าวอาจต้องการสื่อว่า เมื่อคนต่างจังหวัดเข้ามาหาความเจริญในเมืองหลวง ก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับคนในเมืองหลวงด้วย ไม่เว้นแม้แต่ภาษา

นอกจากนี้สรรพคุณของพลาสเตอร์ที่อาจารย์พอใจได้กล่าวกับคุณนายหลุยส์ว่า "ไม่ว่าคุณจังหวัดไหนก็ตาม สำเนียงแบบใดก็ตาม เพียงติดพลาสเตอร์นี้เข้าไว้ที่ลำคอ สำเนียงกูรก็จะหายไป" แสดงให้เห็นทัศนคติด้านลบเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นอย่างชัดเจน กล่าวคือ กล่าวหาว่าภาษาไทยถิ่นต่างๆ เป็นภาษาบ้านนอก ซึ่งเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีน้อยกว่าภาษาในเมือง ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่ใช้ภาษานี้ต้องได้รับการรักษา หรือแก้ไขด้วยพลาสเตอร์นี้ตั้งคนที่เป็นโรคร้ายน่ารังเกียจ

จากทัศนคติในด้านลบของการใช้ภาษาไทยถิ่นพบว่า ทุกฉากและทุกตอนของละครเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่า คนที่พูดภาษาไทยถิ่นต่างๆ จะถูกตราหน้าว่าเป็น คนบ้านนอก ซึ่งเป็นการวัดค่าของคนจากการใช้ภาษา นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นอีกว่า บุคคลใดสามารถใช้ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นภาษาไทยมาตรฐานได้ บุคคลนั้นก็จะได้รับการยกย่องเชิดชูจากคนในสังคม ทั้งๆที่ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ หรือภาษาไทยมาตรฐานเป็นเพียงภาษาย่อย ประเภทหนึ่งของภาษาไทยถิ่นกลางเหมือนกับภาษาไทยถิ่นอื่นๆ นั่นเอง ซึ่งทัศนคติในด้านลบเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นอาจเกิดมาจากคนในสังคมยังไม่มีความรู้และความเข้าใจในภาษาไทยถิ่นมากพอทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นอย่างผิดๆ จนทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ในสังคม ถ้าคนในสังคมมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ก็จะไม่เห็นคุณค่าของภาษาไทยถิ่นต่างๆ และสืบทอดไม่ให้อายุหาย

2.2 ทัศนคติด้านบวกเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่น

ทัศนคติด้านบวกเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นที่สะท้อนออกมาจากละครเรื่องนี้จะปรากฏในละครตอนที่ 3 ซึ่งเป็นตอนสรุปของเรื่องราวทั้งหมด โดยตัวละครที่แสดงทัศนคติด้านบวกเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นคือ ตังค์ทอน และนาโน ซึ่งทั้ง 2 คนแสดงทัศนคติในด้านนี้ผ่านคำพูดที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นสุพรรณของธรรมดา โดยตังค์ทอนได้แสดงทัศนคติด้านบวกเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นออกมาหลายครั้ง เช่น ฉากที่ตังค์ทอนเห็นธรรมดากำลังฝึกพูดให้เหมือนสำเนียงภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ตังค์ทอนได้กล่าวกับธรรมดาว่า เขาชอบสำเนียงเหน่อของธรรมดามากกว่า เพราะมันดูจริงจังดี นอกจากนี้ตังค์ทอนยังมีความคิดเห็นด้วยว่า สำเนียงเหน่อแบบที่ธรรมดาใช้อยู่นั้นเป็นจุดขาย ไม่ใช่ไปมด้อยเหมือนที่ธรรมดาคิด จากความคิดเห็นของตังค์ทอนแสดงให้เห็นว่า ตังค์ทอน ซึ่งอาจจะเป็นคนส่วนน้อยในสังคมเห็นคุณค่าของภาษาไทยถิ่นสุพรรณของธรรมดาและไม่ได้คิดที่จะดูถูก นอกจากนี้ยังเห็นว่า ภาษาไทยถิ่นสุพรรณที่ธรรมดาใช้อยู่สะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยบางอย่างของคนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นนี้

ส่วนนาโนก็ดูถูกและเหยียดหยามธรรมดาที่ไม่ใช้ภาษาไทยถิ่น ซึ่งเป็นภาษาของท้องถิ่นของธรรมดาเอง โดยบอกว่าธรรมดา เป็นคนที่โง่มากที่พยายามทำตัวเป็นคนกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นการตำหนิธรรมดาที่ไม่เห็นคุณค่าของภาษาไทยถิ่น

ของตนเอง และแสดงทัศนคติด้านบวกกับการใช้ภาษาไทยถิ่น
อื่นๆ เมื่อนานาในฟังสำเนียง ธรรมชาติ เธอจะรู้สึกว้าสำเนียงน่ารัก
และดูจริงใจ ในละคร ตอนนั้นทำให้ผู้ชมเห็นว่าภาษาไทยถิ่นต่างๆ
มีดีในตัวของมันเอง และคนในท้องถิ่นนั้นๆ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้อง
เลิกใช้ภาษาไทยถิ่นของตน หรือเปลี่ยนไปใช้ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ
ตามกระแสของสังคม พร้อมทั้งให้ภูมิใจที่จะใช้ภาษาไทยถิ่น
ของตนเอง

3. บทสรุป

จากกรณีศึกษาละครเรื่อง "น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์: เนื้อคู่ใน
น้ำเน่าตอนที่ 1-2" นั้นพบว่า การใช้ภาษาไทยถิ่นปรากฏทัศนคติ
2 ทัศนคติในสังคมไทย คือ ทัศนคติในด้านลบของการใช้
ภาษาไทยถิ่น กล่าวคือ คนส่วนใหญ่ในสังคมยังคงมองว่าภาษาไทย
ถิ่นต่างๆ มีศักดิ์ศรีไม่เท่าเทียมกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งได้รับ
ยกย่องให้เป็นภาษามาตรฐาน เนื่องจากยังขาดความรู้ และความ
เข้าใจว่า แท้ที่จริงแล้ว ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ก็เป็นภาษาไทยถิ่นๆ
หนึ่งที่เพียงแค่อันได้ยกย่องให้เป็นภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น
ส่วนทัศนคติในด้านบวกของการใช้ภาษาไทยถิ่น คือ ภาษาไทย
ถิ่นต่างๆ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งได้รับ
ยกย่องให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ภาษาไทยถิ่นต่างๆ
ยังแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นผู้ใช้ภาษาไทยถิ่น
ไม่ว่าถิ่นไหนๆ ก็มีสิทธิ์เท่าเทียมกัน และไม่มีผู้ใดมีสิทธิ์ที่จะ
ไปดูถูกเหยียดหยามภาษาไทยถิ่นของอีกถิ่นหนึ่ง นอกจากนี้ควร
จะส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดและอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นต่อไปอีกด้วย

จากบทความที่นำเสนอมาอาจเป็นเพียงตัวอย่างเล็กน้อย
ที่ทำให้เห็นปรากฏการณ์ทางด้านทัศนคติของคนในสังคมบางส่วน
เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยถิ่นเท่านั้น แต่ก็พอที่จะทำให้ทราบว่าคุณ
ในสังคมมีทัศนคติต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นเป็นไปในทิศทางใด
อย่างไรก็ตาม ถ้านำละครเรื่องอื่นๆ มาใช้เป็นกรณีศึกษาเพิ่มเติม
อาจทำให้เห็นแนวโน้มทางด้านทัศนคติของการใช้ภาษาไทยถิ่น
ของคนในสังคมมากขึ้นอีกด้วย

4. บรรณานุกรม

- ฉันทส ทองช่วย. 2534. **ภาษาและอักษรถิ่น (เน้นภาคใต้)**.
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. 2547. **มองภาษา: มองภาษาถิ่น
และมองภาษาในวรรณคดีท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ:
แม่คำผาง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2530. **พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2530**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช
- เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2522. **ภาษาถิ่นตระกูลไทย (Tai
Dialectology)**. นครปฐม: ศูนย์ศึกษาวิจัยภาษา
และวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์.
- _____. 2531. **ภาษาถิ่นตระกูลไทย**. นครปฐม:
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. 2544. **ภาษาไทยถิ่น**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 2551. **การศึกษาภาษาถิ่น: ภาษาตระกูลไทย**.
นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง
สนามจันทร์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2548. **ภาษาในสังคมไทย:
ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา**.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพันธ์ บวรรักษา. 2544. **ภาษาไทยท้องถิ่น (ท.326)**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

>> จิตติภา คุณประเสริฐ

สำเร็จการศึกษาปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2550 ปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.) (ภาษาฝรั่งเศส) เกียรตินิยมอันดับ 2 จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ปี พ.ศ. 2546 ประกาศนียบัตรมัคคุเทศก์ทั่วไป รุ่นที่ 31 ประสบการณ์การทำงาน วิทยากรและอาจารย์พิเศษรายวิชา 1001103 ทักษะภาษาไทย หลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศูนย์การศึกษาเพื่อสุขภาพ เครือโรงพยาบาลพญาไท มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ปี พ.ศ. 2552 ถึง 2554 รายวิชา GE 1001 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ปี พ.ศ. 2552 ถึง 2553 รายวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและวรรณวิจิตร โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ปี พ.ศ. 2554 ถึงปัจจุบัน ปัจจุบันทำงานเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบัน